

HÄMEENLINNAN
KAUPUNKI

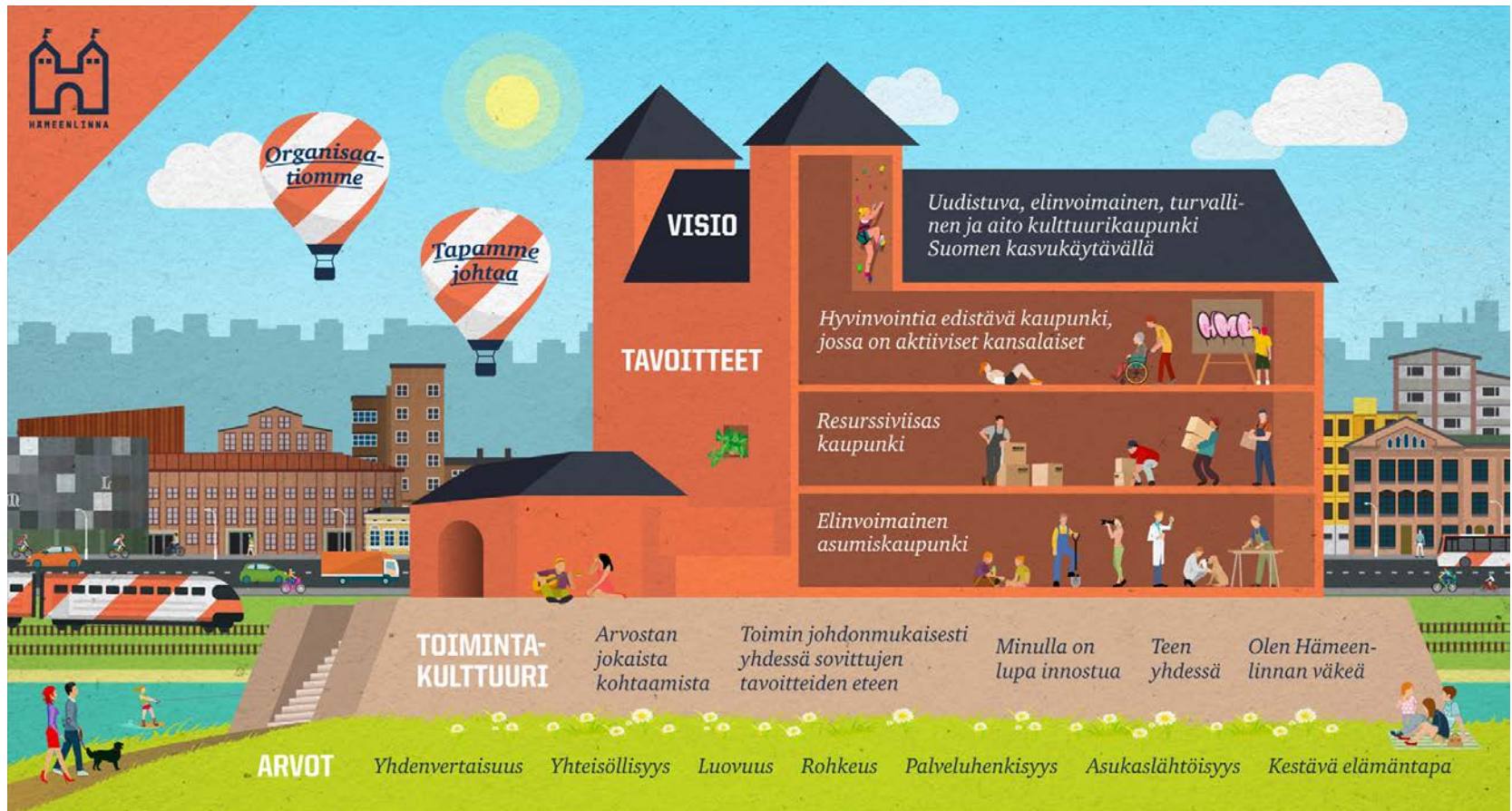
”Maakunta olemme me” OmaHäme

Valtakunnallinen vanhusneuvostopäivä 7.11.2018

Sirkka-Liisa Virtanen

Hämeenlinnan vanhusneuvosto, varapuheenjohtaja

Hämeenlinnan strategia

Hml vanhusneuvosto 2018-21

- Yhdeksän jäsentä + varajäsenet + sihteeri
- Sihy-, Kaura- ja Sote-lautakuntien edustajat
- Ikäraadin edustaja

- Työvaliokunta: puheenjohtaja, 2 varapuheenjohtajaa, sihteeri
- Kokouksia 8-9 vuodessa, työvaliokunnalla lisäksi 8-9 kokousta

Kaupungin strategia: hyvinvointi

Valtuuston asettama päämäärä:

Hyvinvointia edistävä kaupunki, jossa on aktiiviset kansalaiset

Valtuuston asettamat tavoitteet:

- hämeenlinnalaisten hyvinvointi- ja terveyserot pienenevät,
- aktiiviset ja osallistuvat hämeenlinnalaiset edistävät yhteistä hyvinvointia ja kuntalaisten terveyttä,
- oikein mitoitettut peruspalvelut vastaavat kuntalaisten tarpeisiin

Miten maakunta- ja soteuudistus on vaikuttanut vanhusneuvoston toimintaan?

- Lisännyt mahdollisia vaikutuskanavia
- Pakottanut perehtymään asioihin laajemmin
- Lisännyt työmäärää – ainakin tässä vaiheessa
- Rakentanut laajempaa kokonaisnäkemystä
- Lisännyt huolta palvelujen säilymisestä
- Lisännyt huolta palvelu- ja hoitoketjujen toimivuudesta
- Kirkastanut käsitystä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tärkeydestä

Vanhusneuvostot mukana Kanta-Hämeessä

TOIMIJIAT:

1. OmaHäme – Kanta-Hämeen maakuntauudistuksen valmistelu
  - Lukuisia seminaareja, työpajoja, infotilaisuuksia 2017-2018
2. I&O-kärkihanke= läkkäiden sekä omais- ja perhehoidon palvelut
  - Kanta-Hämeen muutosagentti Annukka Kuismin
  - Maakunnan kaikkien kuntien ikäihmisten palveluiden laaja kartoitus
  - Useita työpajoja vanhusneuvostojen edustajille
  - Tavoitteiden määrittely maakunnalle ikäihmisten palvelujen osalta
  - Maakunnallisen vanhusneuvoston valmistelu, toimintasääntö valmis
  - Päätös maakunnallisen vanhusneuvoston pilotoinnista heti kun mahdollista

Maakunnallinen kehitysohjelma Ikäihmisten palvelut

Tavoitteet

- Eriarvoisuuden estäminen
- Rahallisten resurssien käytön hyödyllisyys ja tehokkuus
- Ennaltaehkäisevien toimien lisääminen
- Tiedon saanti palveluista ja palveluiden helppo saatavuus
- Palvelujen laatu
- Toimiva asiakas- ja palveluohjaus
- Panostus kokonaisvaltaiseen kuntoutumiseen
- Uudenlaisia yhteisöllisiä asumismuotoja ikääntyneille
- Henkilöstön riittävyys, osaamistaso ja jaksaminen
- Ihmislähtöisyys ja asiakkaan tarpeiden huomiointi
- Omaishoidon lisääminen ja tukeminen tasapuolisesti

Huolenaiheita

- Miten asukas/asiakaslähtöisyys toteutuu maakunnassa?
- Mihin rahat riittävät?
- Kuntien ja maakunnan rajapinnat? Miten vastuut jaetaan?
- Kuntien ja maakunnan palveluiden yhteensovittaminen?
- Putoaako jotakin pois? Ei kuulu kellekään?
- Järjestötoimijoiden asema ja rahoitus?
- Yhteistoiminta kolmannen sektorin kanssa
  - Kanta-Häme: Järjestötoiminnan neuvottelukunta

Miten me sen teimme?

Osallistu - vaikuta – verkostoidu

- Osallistu aktiivisesti maakunnalliseen suunnitteluun
- Pyri mukaan kaupungin / kunnan suunnitteluprosessiin
- Ota henkilökohtaisia yhteyksiä (virkamiehiin, luottamushenkilöihin)
- Tee yhteistyötä seurakuntien ja sote-järjestöjen kanssa
- Osallistu asiakasraateihin
- Käytä puheenvuoroja
- Tiedota ja viesti - rakentavasti

Onnistumisen edellytykset

- Sitoudu, mene mukaan
- Perehdy, opiskele, kysele, kuuntele
- Tee ahkerasti töitä, vanhusneuvosto tarvitsee ”työrukkasen”
- Ole kärsivällinen ja sitkeä, usko itseesi!
- Muutokset ovat turhauttavan hitaita, mutta ne tapahtuvat!

Mietittäväksi

- Mitä on oleellista ”ikäihmisten hyvinvoinnissa”?
Mihin keskittyä?
  - Ikäihmiset eivät ole ”lauma” tai ”massa”
  - Yksilöllisyys on tunnistettava ja otettava huomioon
  - Selvät epäkohdat on poistettava
  - Arvostus, tasa-arvo muiden ikäryhmien kanssa
  - Jokaisen oman vastuun sisäistäminen

Mutta:

”Onnettomuuden poistaminen ei aina lisää onnellisuutta”

Palautetta Hämeenlinnan asukkailta pyydetään käsittevästi. Vanhusneuvoston puheenjohtajisto Anja Huostila, Ossi Lapisto ja Sirkka-Liisa Virtanen esittää, että eri intressiryhmien näkemyksiä kuultaisiin yhä aikaisemmin, jotta palaute olisi nykyistä vaikuttavampaa. KUVAT: Pekka Rautiainen

Kanavat auki varhaisessa vaiheessa

● Vanhusneuvosto haluaa kommentoida silloin, kun suunnitelmia vasta muokataan.

Hanna Anttila-Andersonin
Hämmerilänna

Jos Hämeenlinnan kaupunki haluaa palautetta ja kommentointia suunnitelmistaan, sellaista saa ainakin vanhusneuvostolta.

Sen puheenjohtaja Ossi Lapisto esittää, että palautetta pitäisi läikkyä antamaan nykyistä aikaisemmin.

– Usein kommentteja kysytään vasta siinä vaiheessa, kun suunnitelmat ovat jo pitkällä ja päätökset melkein tehty.

TOIVEENA ON, että iäkkäitä ihmisiä koskevissa suunnitelmissa heitä kuultaisiin jo varhaisessa valmisteluvaiheessa.

– Olemme ikäihmisten asioissa kokemussianttijoita.

Vanhusneuvoston varapuheen-

johtaja Anja Huostila nostaa suunnitteilla olevan Lammin hyvinvointikeskuksen hyväksi esimerkiksi.

– Sitä varten perustettiin kunnarasti eläkejärjestöjen edustajista ja kuntalaisille on järjestetty yleinen infotilaisuus ja toinen on tulossa syksyllä.

VANHUSNEUVOSTO nimetään aina valtuustokaudeksi. Hämeenlinnassa sen lakisääntöinen palvelusuunnitelma on valmistella osana kaupungin hyvinvointikertomusta. Se tähtää tulevaisuuden palveluihin ja hyvinvointiin ”vaavasta vaaraan”.

Vanhusneuvoston tehomyökinä eli työjaoistona toimii puheenjohtajisto eli Lapiston lisäksi Sirkka-Liisa Virtanen ja Anja Huostila.

Hämeenlinnassa iäkkäiden palvelut toimivat vanhusneuvoston puheenjohtajien mukaan kohtuullisen hyvin, mistä kertovat niin asukas- kuin asiakastutkimuksetkin.

– Yksittäiset epäonnistumiset palveluissa nousevat usein jalkisuuteen, vaikka kokonaisuus toimii, Sirkka-Liisa Virtanen analysoi.

Hän muistuttaa, että pysyvä henkilöstö on laadun tae niin kotihoidossa kuin vanhusten ympärivuorokautisessa hoivassakin. Palauttekanvien tulee olla kunnossa, jota epäkohtiin voidaan puuttua nopeasti.

ASIAKASKYSELYISSÄ nousee esille ryhmä, johon tulee kiinnittää nykyistä enemmän huomiota.

Yksin asuvien vanhusten joukossa on paljon muistisairaita. Heidän selviytymisensä on kiinni kotihoidosta ja omaisista, mutta myös muita läheisiä, naapureita, ystäviä ja järjestöjen vapaaehtoisia tuettuna.

Lamminlainen Anja Huostila on huolissaan niistä ikäihmisistä, jotka asuvat sivukylillä.

– Kotihoitoa saa toki sivukylillekin, mutta työntekijöiltä kuuluu paljon aikaa pelkkiin matkoihin. Silti on ymmärrettävää, että kotona halutaan asua mahdollisimman pitkään.

Hänen mukaansa Hämeenlinnan pitäjissä vanhuksen palvelut toimivat pääsääntöisesti hyvin välimatkoista huolimatta.

– Kun tulee aika siirtyä ympärivuorokautiseen hoivaan, paikka löytyy yleensä läheisiltä omaisilta. Ai-

kaisemminhan saattoi joutua ri puolelle kaupunkia.

VANHUSNEUVOSTO tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa, jotka ovat aktiivisia ikäihmisten asioissa. Yhteistyötä on mm. seurakunnan ja lukuisten järjestöjen sekä vapaaehtoisista koostuvan ikäraadin kanssa.

Maakuntauudistuksen toteuttaminen on epävarmaa, mutta Kanta-Hämeessä tavoitteena on pilotoida maakunnallista vanhusneuvostoa heti, kun se on mahdollista.

Jos maakuntauudistus toteutuu, palveluihin muodostuu uusi rajapinta.

Asukkaiden hyvinvointi ja terveyden edistäminen on kuntien tehtävä, kun varsinaiset sote-asiat kuuluvat maakunnalle.

– Tässä rajapinnassa riittää hioamista ja edunvalvontaa. Ikäihmisten palveluista ei saa tulla soteuudistuksen väälinputoajia.

MYÖS VALMISTELUSSA oleva asiakasmaksulaki pitäisi soteuudistuksen hengessä saada eteenpäin. Kysyttiin on siitä, että vanhuksen hoivaa laskutettaisiin samojen kriteerien mu-

TÄSTÄ ON KYSYMYKSIÄ

Vanhusneuvosto

- Vanhusneuvosto on lakisääntöinen elin, joka nimetään aina vaalikaudeksi.
- Hämeenlinnan vanhusneuvosto muodostuu eläkekäis- ja veteraanijärjestöjen ehdottamista jäsenistä. Myös lautakunnilla ja ikäraadilla on siellä edustus.
- Puheenjohtajiston lisäksi jäseninä ovat: Sirkka Haapsamo, Seppo Saari, Irja Haljoki, Juhani Hämäläinen, Jarmo Rönkä ja Heikki Karisto.
- Neuvosto on kaupungin ja asukkaiden välinen linkki, jonka tehtävänä on tuottaa kehittämissideiteitä iäkkäiden palveluihin.
- Se on osallistunut aktiivisesti Oma Hämeen sote-valmisteluun vanhuksen palvelujen näkökulmasta.
- Ajankohituksesta seurannassa ovat mm. Lammin hyvinvointikeskus ja Attendon Rengon palvelutalo.
- Uutena avauksena seurakunta on selvittänyt testamenttinhajotuksen turvin löytävän vanhuksen tuovin löytävän vanhuksen muotoja.
- Vanhuksen viikkoa vietetään 7.-14.10. Teemana on tällä kertaa ”Iloa toimeliaisuudesta”.

kaan kaikissa palveluissa. Nykyään vanhainkotien laskutusperusteet poikkeavat esimerkiksi ns. tuhostetun palveluasumisen yksiköistä. **MÄSÄ**